

Putna dokumenta za kosovare

Author: [IWPR Balkans](#)

Kosovari proslavljaju sto su putna dokumenta Ujedinjenih nacija zamenila omrznete jugoslovenske pasose.

Dva puta sedmicno ljudi stoje u redu ispred jugoslovenske kancelarije u Pristini, na Kosovu, da bi predali dokumenta za jugoslovenski pasos. To nerado cine.

“Stidim se sto cekam ovde ispred vrata mog neprijatelja. Medjutim, nemam drugog izbora”, kaze jedan covek. “Treba mi pasos da odem do Turske i kupim neke stvari za preprodaju. Imam petoro dece, ne radim, a moram da ih hranim”.

Do kraja juna ove godine, Kosovari nece morati sa se suocavaju sa ovom dilemom, jer se UN nada da ce podeliti nove licne karte i putna dokumenta u celom ovom regionu. U toku zvanicne ceremonije pre mesec dana, glavni administrator Kosova, Hans Haekkurp, predao je prvi kosovarski “pasos” Time Kalechani, penzioneki iz Peci.

“Veoma sam srečna”, rekla je ona ovom skupu. “Sada kada je Kosovo oslobodjeno, s bozjom pomoci, ce nam se vratiti i sva nasa prava”.

Ocekuje se da ce do kraja juna oko milion etnickih Albanaca dobiti nove UNMIK-ove putne isprave. Ova dokumenta zamenice pasose i licne karte koje su srpske vlasti konfiskovale ili unistavale u toku sukoba 1998-99.godine.

Ovi papiri, od velike simbolicne vaznosti za Kosovare, omogucice njihovim vlasnicima da slobodno putuju van regiona po prvi put u poslednjih godinu i po dana.

“Neka ih zovu bilo kako”, rekao je preko telefona jedan covek u jednoj emisiji Radio Kosova, “putna isprava, pasos, bilo sta... Za mene je vazno da to nije jugoslovenski pasos”.

Licne karte UNMIK je poceo izdavati vec u decembru, a putne isprave deo su administrativne operacije velikih razmera koju je pokrenuo UN da bi izgradio drzavne arhive ove pokrajine.

Sudeci po Pjazitu Nushiju, predsedniku Odbora za zastitu ljudskih prava iz Pristine, srpske trupe i zvanicnici sistematski su unistavali sva dokumenta kao sto su izvodi iz maticne knjige rodjenih, zdravstvena i skolska dokumentacija, ili su ih slali u Srbiju, verujuci da ce tako spreciti stanovnistvo da se vrati.

To nije bio slucaj. Prilikom povratka izbeglica, nedostatak licnih dokumenata predstavljao je veliki problem, jer im je bila ugrozena sloboda kretanja.

Prvi sef misije na Kosovu, Bernard Kouchner, obecao je licna dokumenta i pasose za Kosovare jos u avgustu 1999.godine.

Medjutim, proces registracije stanovnistva i izrade papira bio je pun prakticnih i tehnickih problema.

Formulari nisu bili korektno ispunjeni, jedna indijska kompanija koja je imala za zadatak da ubaci podatke u kompjuter imala je problema sa albanskim imenima i bilo je zastoja prilikom nacрта novih dokumenata.

Sa diplomatske tacke gledista, stvari su se bolje odvijale. Koucher je uspeo da obezbedi da Sweden, Austria, Croatia, Denmark, Greece, Finland, France, Germanu, Switzerland, Spain, United Kingdom, Italy i USA priznaju ova dokumenta.

Medjutim, ostao je jos jedan veliki kamen spoticanja. Kosovarima su jos uvek potrebne vize da posete pomenute zemlje. I njih mogu dobiti iz ambasada u susednoj Makedoniji.

Nazalost, Skoplje ne priznaje UNMIK-ova dokumenta, sto ih cini neupotrebljivim za putovanje van Jugoslavije.

Ocekuje se da ce doci do promene situacije. Krajem januara, portparol Vlade Makedonije Antonio Miloshevski rekao je da ce njegova zemlja u najskorije vreme priznati dokumenta.

Neki Kosovari su i pored toga izrazili ljutnju zbog postojećeg viznog rezima. Kao odgovor, potparol UNMIK-a, Susan Manuel, primetila je da su Kosovari sa jugoslovenskim pasosima s teskom mukom putovali u vecinu evropskih zemalja u toku poslednjih deset godina.

Za sada, oni koji su primorani da putuju u inostranstvo, cekace na red ispred omrznete jugoslovenske kancelarije da im se izda pasos.

Za neke Kosovare ovo je neprihvatljivo: "Radije cu da cekam sledecih deset godina za UNMIK-ovu putnu ispravu", rekao je jedan prolaznik ispred televizijskih kamera koje su snimale ispred pasoskog odeljenja u Pristini.

Nehat Islami je direktor IWPR projekta u Pristini.

Location: Kosovo
Croatia

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable
Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/putna-dokumenta-za-kosovare>